
Fastigheter med kulturhistoriskt värdefull bebyggelse inom detaljplanen för Mjölkudden-Gustavsviks gård

2016-09-20

Maria Legars

KFKS 2014/94-214

Fastigheter med kulturhistoriskt värdefull bebyggelse inom detaljplanen för Mjölkudden-Gustavsviks gård.

Nedan följer en sammanställning av de fastigheter som föreslås få någon form av skydds- och/eller varsamhetsbestämmelser i samband med antagande av detaljplan för Mjölkudden-Gustavsviks gård. Sammanställningen grundar sig på genomförd bebyggelseinventering för Mjölkudden-Gustavsviks gård. Byggnader inom respektive fastighet har bedömts som *särskilt värdefulla* eller *värdefulla* ur kulturhistoriskt perspektiv.

Fastighet	Motivering	Föreslagen planbestämmelse
Backeböl 1:3 särskilt värdefull byggnad västra delen av Bergholmen	Fd tvättstuga som står alldeles vid strandkanten och som ursprungligen hörde till fiskarstället på Bergholmen. Trots en tillbyggd veranda och andra ändringar har byggnaden behållit en småskalighet och ett äldre, genuint uttryck. Den har ett högt kulturhistoriskt värde då den berättar om livet på Bergholmen före sommarvillaepoken.	fqrk
Backeböl 1:5 särskilt värdefull byggnad paviljong vid Gustavsviks brygga	Åttkantig paviljong med snickarglädje och karaktär från sekelskiftet 1900 vid Gustavsviks brygga. Paviljongen som har fungerat som väntkur för båtpassagerare påminner om kommunikationerna under sommarvillaepoken då ångbåten var det självklara transportmedlet. Den har därför både arkitektoniskt och samhällshistoriskt värde.	k
Backeböl 1:5 värdefull byggnad klubbhus vid Gustavsviks båtklubb	Klubbhus/förråd vid Gustavsviks båtklubb. Troligen uppförd vid 1900-talets mitt i en enkel och funktionell stil. Bortsett från en mindre tillbyggnad	k

	<p>på baksidan har den behållit sin ursprungliga utformning. Tillsammans med paviljongen vid Gustavsviks brygga visar den på ett pedagogiskt sätt fritidslivets utveckling i Gustavsvik.</p>	
<p>Backeböl 1:8 särskilt värdefull byggnad Villa Skogshyddan</p>	<p>En god representant för de påkostade sommarvillorna i Nacka med sin tidstypiskt asymmetriska plan och sin panelarkitektur med rikt dekorerade fasader, byggd 1876.</p> <p>Fasaduttrycket är ett resultat av en omfattande reovering i slutet av 1900-talet, efter det att villan under en tid hade använts som sommarkoloni. Användningen som sommarkoloni ger villan även ett samhällshistoriskt värde.</p>	qrk
<p>Backeböl 1:91 särskilt värdefull byggnad</p>	<p>Påkostad funkisvilla från 1940-talet med influenser från en italiensk villa. Många stiltypiska kännetecken som de stramt utformade, putsade fasaderna, det rundade hörnpartiet och den raka takfoten. Balkonger och altaner med enhetliga smidesräcken. Många originaldetaljer.</p> <p>Underhållsbehov. På tomten finns även en äldre uthusbyggnad.</p>	k
<p>Backeböl 1:97 särskilt värdefull byggnad</p>	<p>Villa från början av 1930-talet i en tidstypisk övergångsstil där den 1920-talsklassicistiska</p>	k

	<p>grundformen kombineras med funktionalistiska fönsterformer och andra detaljer.</p> <p>Välbehållen och ovanligt oförändrad villa som uppfördes av handlaren Lage Stark.</p>	
<p>Backeböl 1:101 särskilt värdefull byggnad</p>	<p>Bra exempel på en tillbyggnad som låter en kulturhistoriskt värdefull byggnad stå i förgrunden samtidigt som den är en tydligt ny årsring som tillför byggnaden nya värden.</p> <p>Tillbyggnaden är intressant i sig själv tack vare höga arkitektoniska kvaliteter.</p> <p>Smedjan uppfördes på 1860-talet ungefär samtidigt med Gustavsviks nya herrgård.</p> <p>Tillbyggnaden gjordes 2002 efter ritningar av Sanna Hederus/kod arkitekter.</p>	k
<p>Backeböl 1:133 särskilt värdefull byggnad</p>	<p>Liten sportstuga från 1930-talet i nationalromantisk stil som bortsett från den ombyggda källarvåningen har bibehållit sitt ursprungliga uttryck.</p> <p>Stugan är den bästa representanten av första generationens fritidshus i Gustavsvik, uppförda strax efter det att området köptes av Kristna Egnahemsföreningen. Huset ritades av Wiktor Tiberg som arbetade på Frälsningsarméns fastighetsavdelning.</p>	ke ₄

Backeböl 1:138 värdefull byggnad	Villa som troligen är uppförd i 1930-talets början (ritningar saknas) med ett formspråk som är karaktäristiskt för den tidiga funkisarkitekturen. En tilläggsisolering har minskat takutsprånget och delvis ändrat proportionerna. Även den sågade panelen påverkar upplevelsen, men tack vare att fönstren har flyttats ut till fasadlivet är funkiskaraktären i stort sett i behåll. Villan har ett storslaget läge strax ovanför strandbrinken.	k
Backeböl 1:144 värdefull byggnad	Ett tidigt exempel på omvandling i Gustavsvik - ett äldre fritidshus som byggdes om till en permanentvilla i början av 1950-talet och fick då en större tillbyggnad. Omvandlingen gjordes på ett sätt som behöll känslan av ett fritidshus. Efter det har huset inte genomgått några större ändringar.	k
Backeböl 1:147 särskilt värdefull byggnad	Mindre sommarvilla i tidstypisk snickarglädje som enligt datering på husets gavel är uppförd 1875. Mot gatan har byggnaden behållit de karaktäristiska dragen, medan på baksidan finns ett antal äldre tillbyggnader. Villa Flora är en av sommarvillorna som ägaren till Gustavsvik, byggmästaren C A Eriksson, byggde intill herrgården för att hyra ut till sommargäster.	qrk
Backeböl 1:260 värdefull byggnad	Mindre, prefabricerad sportstuga från mitten av 1940-talet med drag av både funkis och nationalromantik. Det finns endast mindre	ke ₄

	bortsett från en sentida, större altan.	
Backeböl 1:669 särskilt värdefull byggnad	Denna prefabricerade sportstuga från 1940-talets mitt är ett typexempel på den enklare fritidsbebyggelse som började växa fram efter införandet av två veckors allmän semester 1938. Stilen är tidstypisk renlinjig funkis som mjukas upp av detaljer med drag av nationalromantik. Stugan har behållit sitt originalutförande. På den grönskande trädgårdstomten står även en äldre uthusbyggnad.	ke ₄
Backeböl 1:766 värdefull byggnad	Detta fritidshus är intressant som 1950-talets tolkning av den svenska bondromantiken. Till det yttre liknar huset en parstuga, men rumsindelningen, byggnadsmaterialen och detaljerna avslöjar dess riktiga ålder. Huset har inte genomgått några större utvändiga ändringar sedan den uppfördes 1953. På tomten står även ett uthus från samma tid.	k
Backeböl 1:795 värdefull byggnad		k
Backeböl 1:799 värdefull byggnad	På tomten står ett lusthus med korsformat tak, fasader med snickarglädje och smårutiga fönster och fönsterdörr med kryssspröjsade överdelar. Färgsättning i gult och vitt, grå fönster. Lusthuset har ursprungligen hört till Villa Flora.	qk

<p>Backeböl 1:807 särskilt värdefull byggnad östra delen av Bergholmen</p>	<p>En träparasoll (paviljong) från sekelskiftet 1900 vid öns östra strand intill en påkostad strandpromenad som anlagts på en stenbank. Här kan sommargästerna vila upp sig efter sina promenader på ön. En liten, oemotståndlig tidsmarkör från sommarvillaepoken som förhöjer upplevelsen av ön.</p>	<p>qrk</p>
<p>Backeböl 1:818 särskilt värdefull byggnad Bergholmen</p>	<p>Röda villan från 1868 är en värdig representant för de tidiga sommarvillorna i Nacka, både när det gäller husets planform och exteriören där den rika, lövsågade dekoren är ovanligt oförändrad. Till det genuina intrycket bidrar Röda villans tomt med gamla fruktträd och hela den kulturpåverkade skärgårdsmiljön på Bergholmen.</p>	<p>fqrk</p>
<p>Backeböl 1:819 särskilt värdefull byggnad Bergholmen</p>	<p>Fritidsbostad som ursprungligen var ladugård och hörde till fiskarstället på Bergholmen. Har trots flera till-och ombyggnader behållit en del av sin ekonomibyggnadskaraktär. Har ett högt kulturhistoriskt värde då den berättar om livet på Bergholmen före sommarvillaepoken.</p>	<p>fqrk</p>
<p>Backeböl 1:820 särskilt värdefull byggnad Bergholmen</p>	<p>Vita villan (som idag är gul) från 1860-talets slut är en värdig representant för de tidiga sommarvillorna i Nacka, både när det gäller husets planform och exteriören där den rika, lövsågade dekoren är ovanligt oförändrad. Tomten</p>	<p>fqrk</p>

	och den kulturpåverkade skärgårdsmiljön på Bergholmen bidrar till det genuina intrycket.	
Backeböl 1:821 värdefull byggnad Bergholmen	Äldsta delen till detta fritidshus var det första permanenta bostadshuset på Bergholmen, uppförd som fiskarstuga troligen under 1800-talets första hälft. Trots att byggnaden har byggts till och ändrats i flera omgångar under 1900-talet har den ett kulturhistoriskt värde tillsammans med de andra byggnaderna som berättar om Bergholmen före sommarvillornas epok.	fqrk
Bo 1:22 särskilt värdefull byggnad	Mindre sommarvilla som trots ett antal mindre tillbyggnader och andra ändringar har behållit sin ursprungliga karaktär i nationalromantik med inslag av jugend. Bra exempel på villabebyggelsen i Mjölkudden-Gustavsvik från åren kring 1915-20.	qrk
Bo 1:30 särskilt värdefull byggnad Villa Granngården	Villa Granngården är en utmärkt representant för de något senare sommarvillorna i Boo med sitt arkitektoniska formspråk som kombinerar den begynnande 20-talsklassicismen med kvardröjande nationalromantik. Villan uppfördes 1918 för direktör Max Matthiessen efter ritningar av arkitekt Jacob J:son Gate som bl a är känd för sina typritningar för sommarvillor och egna hem. Utvändigt är villan i stort sett i originalskick. Stor, parkliknande tomt med ett	qrk

	äldre uthus, ett lusthus samt ruin efter en medeltida tegelugn.	
Bo 1:52 särskilt värdefull byggnad	<p>Detta lilla fritidshus är en postmodernistisk tolkning av de klassiska sportstugeidealen. Stugan som uppfördes vid mitten av 1990-talet efter ritningar av GWSK arkitekter präglas av långt driven anpassning till den omgivande naturen och terrängens förutsättningar. Det vågade formspråket och materialvalen suddar ut gränserna mellan ute och inne och gör att stugan verkligen sticker ut bland de hundratala fritidshusen i Mjöludden-Gustavsvik.</p>	k
Bo 1:56 särskilt värdefull byggnad	<p>Ett av de få renodlat funktionalistiska fritidshusen i Mjöludden-Gustavsvik, ett prefabricerat bygge från mitten av 1950-talet. Huset har två tydliga sidor, en framsida som med sina stora fönster öppnar sig mot vattnet och en mer sluten, barackliknande baksida. Bortsett från ett senare altanräcke har huset behållit det ursprungliga arkitektoniska uttrycket väl. Fönster, fasad mm är i originalutförande.</p>	k
Bo 1:58 särskilt värdefull byggnad	<p>Ett av de få exemplen för högklassig, utpräglad 60-talsmodernism i Mjöludden- Gustavsvik. En paviljongliknande villa på en naturtomt högt ovanför Baggensfjärden. En välbehållen helhet som förutom huvudbyggnaden</p>	k

	även innehåller ett uthus och garage med samma arkitektoniska uttryck. Arkitekt var Tage Bjerg Andersen.	
Bo 1:61 värdefull byggnad fd fiskarstuga vid Boo fiskeläge	Fiskartorpet vid Bo fiskeläge. På ett flertal tillbyggnader och andra ändringar återstår idag inte mycket av den gamla torpstugan. Proportioner, färgsättning och andra detaljer ger byggnaden dock ett traditionellt uttryck, vilket gör att den är ett viktigt komplement till fiskelägets bebyggelse på andra sidan vägen.	k
Bo 1:67 särskilt värdefull byggnad	Denna klassiska sportstuga är en av få i området Mjölkudden-Gustavsvik som har behållit sitt ursprungliga arkitektoniska uttryck intakt. Stugan som troligen är byggd 1931 visar hur tidens fritidshusbebyggelse hämtade inspiration från landsbygdens torpbebyggelse, men paketerade om den i tidstypisk 1920-talsklassicism. De enkelt utformade fasaderna blickar däremot mot den uppblomstrande funktionalismen.	ke ₄
Bo 1:75 särskilt värdefull byggnad	En liten funktionalistisk sportstugepärla, troligen uppförd omkring 1935 och ovanligt oförändrad. För att ge möjlighet till sjöglimt, trots att det är långt till vattnet, har stugan dragits långt in på tomten och placerats på en den högsta bergsklacken.	ke ₄

Bo 1:509 värdefull byggnad	En sportstuga troligen från slutet av 1920-talet eller från 1930-talets början. En tillbyggnad från 1900-talets mitt suddar det ursprungliga 1920-talsklassicistiska uttrycket ut något. Byggnaden har trots detta bibehållit en småskalig, genuin småstugekaraktär.	ke ₄
Bo 1:923 särskilt värdefull byggnad	Nationalromantisk sommarvilla från slutet av 1910-talet som till det yttre har behållit sitt arkitektoniska uttryck oförändrat. Villan visar en palett av byggnadsdetaljer som är kännetecknande för stilen. På den stora parkliknande tomten står även flera äldre uthus.	qrk
Bo 1:353 värdefull byggnad	Arkitektritad villa med ett formspråk som har de flesta kännetecknen för funkisarkitekturen. En tillbyggnad från 1960-talet har ändrat proportionerna något och det finns även andra förändringar, men sammantaget har byggnaden behållit de karaktäristiska funkisdragen. Stor, naturanpassad trädgårdstomt med stenmurar, trappor, planteringar mm. Villan har ett storslaget läge strax högt i landskapet och fungerar som ett landmärke i närområdet.	k

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*

